Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda, Cornel Sigmirean (Editors)
MEDIATING GLOBALIZATION: Identities in Dialogue
Arhipelag XXI Press, 2018

THE CREATIVE WRITING WORKSHOPS AS A SUPPORT IN LEARNING RFL

Mariana-Diana Câșlaru

PhD, ”Al. Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: In this article we will present some observations made up during the creative writing workshops organized with a group of students in Romanian as a foreign language. Usually, educational institutions that propose this kind of language learning courses support the teaching-learning process through a normative method, aiming to achieve performance in the target language. In this context, we believe that pleasure and taste for language are not encouraged enough, and the individual relationship of each subject with the studied language becomes a neglected issue in the teaching-learning process. In this presentation, we will highlight some situations from creative writing workshops, which aim to emphasize that this type of activity can support the student in his relationship with the target language so that it could be no longer truly foreign.

Keywords: Romanian as a foreign language, creative writing, target language, teaching-learning process.

În contextul mobilității, din ce în ce mai accentuate, a studenților străini în Iași, scopul organizării unor ateliere de scriitură creativă este de a veni în sprijinul nevoilor de adaptare lingvistică și socio-culturală a acestora. În general, cursurile de limbă română ca limbă străină, organizate de diferite instituții de învățământ din România, urmăresc, în mod firesc, metode de predare și evaluare normative, care, în mare parte, exclud variabilele individuale, afective, ale subiecților în cauză. Totuși, remarcăm faptul că numeroase universități europene, care au anticipat continua reconfigurare culturală și identitară a Europei și importanța venirii în sprijinul imigranților, implementează și dezvoltă programe de scriitură creativă, propun cursuri pentru animatorii de ateliere și oferă diplome acestora, care să le permită să profeseze în acest domeniu. Pledăm pentru necesitatea organizării de ateliere de scriitură creativă, pentru a sprijini adaptarea lingvistică și socio-culturală a studenților străini, prin metode moderne, care îmbină ludicul cu utilul.

În articol de față, vom încerca să prezentăm câteva observații inventariate de-a lungul experienței noastre de organizare a unor ateliere de scriitură cu grupuri de studenți străini care învață limba româna ca limbă străină, în cadrul Anului pregătitor de limba română.

Noile metode de predare-învățare a unei limbi străine accentuează importanța dezvoltării personale în raport cu limba țintă, fiind bazate pe conceptul de *interlangue*, aproape necunoscut în România. Ceea ce scapă deseori didacticienilor este faptul că în cadrul unui grup de subiecți expuși aceluiași *input* (datele noi la care sunt expuși) există *intake*-uri (ceea ce

BDD-V4621 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 3.145.178.240 (2024-04-28 03:42:08 UTC)

interiorizează subiectul din datele noi la care a fost expus), respectiv *output*-uri (ceea ce produc subiecții în urma expunerii la datele noi) diferite. Prin urmare, considerăm că metodele complementare care țin cont de relația individuală a fiecărui subiect cu limba studiată sunt indispensabile procesului de învățare. Credem că atelierele de scriitură creativă pot optimiza procesul personal de apropiere a fiecărui cursant în raport cu limba țintă. Ținând cont de faptul că fiecare student are limba sa intermediară proprie (*intelangue*), atelierul de scriitură este poate cel mai bun cadru de desfășurare a libertății celui care învață o limbă străină în a se exprima în limba țintă, fără a avea teama de a nu face greșeli. Eroarea este dedramatizată și reconceptualizată, în sensul că ea este privită a fi nu numai inevitabilă, ci chiar necesară în procesul de învățare a unei limbi străine. Rezumând, eroarea este, dacă vreți, barometrul nealterat al procesului activ, natural, progresiv de învățare a unei limbi de către student. Plecând de la această perspectivă modernă asumată de către profesor, producțiile subiecților, participanți la ateliere de scriitură, nu mai sunt supuse unor grile de evaluare categorială, limitative în cea mai mare măsură.

La un curs obișnuit de limba română generală, profesorul trebuie să fie conștient de faptul că studentul nu reușește să asimileze toate datele la care este expus și nici să expună fondul său intim decât într-un mod foarte fragmentar, de aceea atelierul de scriitură este o bună oportunitate de a-i oferi acestuia posibilitatea să-și găsească amprenta lui individuală prin producții scrise sau să-și audă vocea prin exercițiul de lectură a ceea ce a scris. E de la sine înțeles că nu putem vorbi de producție scrisă fără a face referire la producția orală, atâta timp cât aceasta preexistă în procesul de învățare a unei limbi străine[1].

Care este mobilul organizării unor activități de scriitură creativă? În primul rând, din punct de vedere metodologic, atelierele de scriitură optimizează noțiunea de plăcere în a descoperi limba celuilalt, lăsând la o parte imperativele unui curs obișnuit de predare a unei limbi străine grefate pe dezvoltarea celor patru competențe. Credem că plăcerea și gustul pentru a învăța o limbă străină nu sunt încurajate îndeajuns, iar relația individuală a fiecărui subiect cu limba studiată devine astfel un aspect neglijat în procesul de predare-învățare. A se înțelege că nu este vorba despre a ignora cu totul dezideratele normative ale predării-învățării unei limbi străine prescrise de către CECR (*Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi*), ci despre un efort din partea profesorului de a reconcilia plăcerea de a scrie în limba țintă și pregătirea pentru un parcurs academic de învățare a limbii ținte în vederea promovării unui examen și, implicit, obținerii unui certificat de limbă. Nici unul nici altul din aceste deziderate nu se exclud, dimpotrivă, lărgesc variabilele de reușită atât a studentului în procesul său de învățare, cât și a profesorului, în procesul său de predare. În acest context îi putem cita pe autorii francezi Chantal Dompmartin-Normand și Anne Le Groignec care consacră un articol foarte interesant importanței atelierele de scriitură creativă în limba franceză ca limbă străină, pledând pentru rolul suscitării sentimentului de plăcere în învățarea unei limbi străine :

[1]Vezi Ludmila Branişte, „Conversaţia în predarea şi achiziţionarea limbii române ca limbă străină", *Analele Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași*, Secțiunea IIIe. Lingvistică, LI, 2005, p. 47, unde subliniază importanța etapei comunicative în procesul de predare-învățare a limbii române : „Datorită ei, actul de comunicare este respectat şi este autentic, ajutându-ne să deplasăm accentele de la sistemul limbii ***(langue)*** spre activitatea de vorbire ***(parole)***, de la forma scrisă a limbii spre diversele forme ale stilului oral, de la însuşirea abstractă a modelelor lingvistice la integrarea lor contextual-situativă".

BDD-V4621 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 3.145.178.240 (2024-04-28 03:42:08 UTC)

Postulăm faptul că gustul limbii nu este un dat, nici plăcerea de a învăța o limbă nu este întreținută suficient în procesul de învățare, mai ales că aceste aspecte sunt adesea ascunse sau zdrobite de un discurs care urmărește performanța ce acoperă în prezent domeniul educațional și social. Astfel, dificultatea limbii este abundent și frecvent descrisă de către utilizatori (străini sau nativi), plăcerea cuvintelor, a deplasării identitare și a explorării alterității fiind, prin comparație, puțin tematisate[2].

Rolul profesorului animator de ateliere de scriitură creativă este în primul rând acela de a se angaja într-un demers critic în care va încerca să pună în lumină impactul atelierelor asupra dezvoltării competențelor lingvistice, interculturale și estetice la studenți în procesul lor de învățare a unei limbi străine și mai ales asupra relației pe care aceștia o pot avea cu limba țintă, astfel încât aceasta să nu se prezinte ca o *alteritate maximală*, ci ca *deschidere către o cumunicare umană*.

Beneficiarii participării la ateliere de scriitură nu mai scriu pentru a învăța ori pentru a fi supuși unor evaluări normative de către profesor în vederea promovării unui examen final, pentru că accentul nu mai este pus preferențial pe utilitatea, funcționalitatea și eficacitatea limbii ca materie predată la universitate, ci pe conștientizarea de către studenți că o limbă este, înainte de toate, un vector de comunicare și cunoaștere a celuilalt (ca identitate culturală și lingvistică aparte).

Ludicul, creativitatea, imaginația, originalitatea sunt exploatate cât se poate de mult în cadrul activităților de scriitură. Interesant este faptul că profesorul poate să urmărească mult mai bine în cadrul atelierelor de scriitură ce anume poate suscita sau inhiba interesul unui participant în a învăța o limbă străină sau ce anume îl poate ajuta pe acesta să asimileze ori să-și improprieze caracterul străin al unei limbi ținte. Din experiența și observațiile noastre în calitate de profesor animator al unor ateliere de scriitură, putem afirma că exercițiile de elaborare repetată a fondului psihic individual al fiecărui student, îl ajută pe acesta, pe de o parte să depășească starea sa de doliu (ruptură față de limba și cultura sa), pe de altă parte să interiorizeze alteritatea lingvistică cu care intră în contact.

Obiectivele generale ale conceperii atelierelor de scriitură, prezentate până acum în conținutul lucrării, mai mult sau mai puțin sistematic, le-am putea prezenta în număr de trei, acestea divizându-se la rândul lor în obiective specifice, după cum se poate observa în schema următoare :

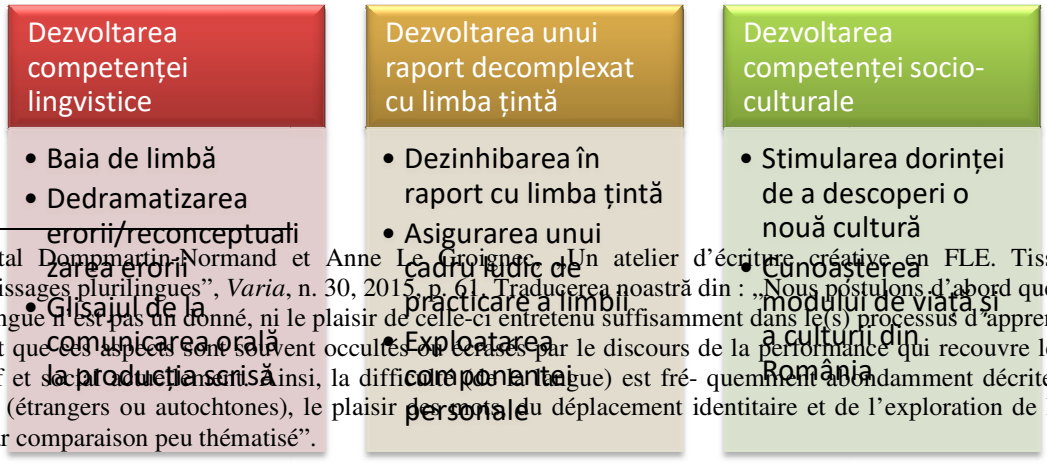

[2] Chantal Dommartin-Normand et Anne Le Groignec, „Un atelier d'écriture créative en FLE. Tissages et apprentissages plurilingues", *Varia*, n. 30, 2015, p. 61. Traducerea noastră din : „Nous postulons d'abord que le goût de la langue n'est pas un donné, ni le plaisir de celle-ci entretenu suffisamment dans le(s) processus d'apprentissage, d'autant que ces aspects sont souvent occultés ou écrasés par le discours de la performance qui recouvre le champ éducatif et social actuel. Ainsi, la difficulté (de la langue) est fré- quemment abondamment décrite par les usagers (étrangers ou autochtones), le plaisir des coûts du déplacement identitaire et de l'exploration de l'altérité étant par comparaison peu thématisé".

BDD-V4621 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 3.145.178.240 (2024-04-28 03:42:08 UTC)

Aşadar, aceste trei mari axe, care cuprind deziderate specifice, sunt interfaţa unei metodologii aplicate în cazul activităţilor de scriitură creativă. Limba nu mai este un obstacol de surmontat, ci un teren de exploatare prin joc şi creativitate.

De-a lungul atelierelor de scriitură, am constatat că a scrie într-o limbă străină nu este un exerciţiu facil, însă rolul profesorului animator este acela de a sensibiliza pe student la strategii capabile să-l ajute să performeze în atitudinea de a aborda procesul scriptural. Pagina albă nu mai este prilej de angoasă, ci de suscitare datorită faptului că studentului îi atribuie o altă conotaţie. Ea devine suport de scriitură a sinelui.

Scriitura creativă, personală merită să fie aşezată în traseele de metode didactice folosite în procesul de predare-învăţare a limbii străine, întrucât ea oferă un material autentic, original, intim, o „oglindă semi-controlată" a studentului participant la aceste ateliere.

BIBLIOGRAPHY

BONIFACE C. 1992, *Les ateliers d'écriture*. Paris, Retz.

BRANIȘTE, Ludmila, 2005, „Conversaţia în predarea şi achiziţionarea limbii române ca limbă străină", *Analele Universităţii Alexandru Ioan Cuza din Iași*, Secțiunea IIIe. Lingvistică, LI, p. 47-51, http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A2677/pdf.

DOMPMARTIN-NORMAND Chantal et LE GROIGNEC Anne, 2015, "Un atelier d'écriture créative en FLE", *Varia*, n. 30, p. 59-71 : https://journals.openedition.org/esp/539

HUSTON N. 1999, *Nord Perdu*. Paris, Actes Sud.

PRASAD G. 2012, "Multiple Minorities or Culturally and Linguistically Diverse (CLD) Plurilingual Learners ?Re-envisioning Allophone Immigrant Children and their Inclusion in French-Language Schools in Ontario". *The Canadian Modern Language Review/ La Revue canadienne des langues vivantes*, 68-2 : 190-215.

BDD-V4621 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 3.145.178.240 (2024-04-28 03:42:08 UTC)